

## SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 13/2002 vp

### Hallituksen esitys laeiksi tapaturmavakuutuslain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta

#### JOHDANTO

##### *Vireilletulo*

Eduskunta on 3 päivänä huhtikuuta 2002 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi tapaturmavakuutuslain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain muuttamisesta (HE 42/2002 vp).

##### *Lausunto*

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 17/2002 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

##### *Asiantuntijat*

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Jaakko Hannula, sosiaali- ja terveysministeriö
- lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin, oikeusministeriö

- ylitarkastaja Marita Höök, tietosuojavaltuutetun toimisto
- apulaisjohtaja Teuvo Siitonen, Maatalousyrittäjien eläkelaitos
- lakimies Markku Kojo, Akava
- johtaja Kaarina Knuuti, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK
- sosiaalipoliittinen asiamies Vesa Rantahalvari, Palvelutyönantajat, edustaen myös Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT:tä
- sosiaalipoliittinen sihteeri Mirja Janérus, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- suunnittelupäällikkö Pertti Rauhio, Suomen Yrittäjät
- lakimies Kirsi Pohjolainen, Tapaturmavakuutuslaitosten liitto
- puheenjohtaja Hannu Kukkonen, Vakuutusongelmaisten liitto ry.

#### HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan tapaturmavakuutuslain ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain tietosuojasäännösten tarkistamista ottaen huomioon toiminnan julkisuudesta annetun lain ja henkilötietolain. Esitys sisältää nykyistä tarkemmat säännökset tapaturmaturvan toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja tietojen salassapi-

dosta ja sitä koskevista poikkeuksista. Tapaturmaturvaa toimeenpanevien yhteisöjen ja toimielinten oikeutta saada ja luovuttaa salassa pidettäviä tietoja laajennettaisiin eräissä tapauksissa nykyisestä. Pääosin nämä oikeudet kuitenkin säilyisivät ennallaan. Esitys sisältää myös säännökset, jotka koskevat salassa pidettävien tieto-

jen hyväksikäyttöä sosiaaliturvan väärinkäytön ehkäisyssä sekä tietojen siirtoa teknisin menetelmin.

Siltä osin kuin tapaturmavakuutuslakiin ja maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslakiin ehdotetuissa säännöksissä ei toisin säädetä, tapaturmaturvan toimeenpanon tietosuojan osalta noudatettaisiin viranomaisten julkisuudesta annettua lakia ja henkilötietolakia. Vakuutusyhtiölain vakuutusyhtiöitä koskevia tietosuojasään-

nöksiä ei mainittujen lakien toimeenpanossa sovellettaisi.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että eräät nykyisin asetustasolla olevat säännökset saatettaisiin perustuslain edellyttämällä tavalla lain tasolle.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

## VALIOKUNNAN KANNANOTOT

### *Yleisperustelut*

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

### *Tapaturmavakuutuslaitosten liitto*

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan katsonut lakiehdotuksen käsittelyjärjestyksen kannalta välttämättömäksi, että esityksen jatkokäsittelyssä hankitaan selvitys, jonka perusteella voidaan arvioida sitä, onko perusteltua antaa lakiehdotuksen mukaisia tehtäviä Tapaturmavakuutuslaitosten liitolle samoin kuin selvitys siitä, miten perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimukset otetaan huomioon liiton toiminnassa julkisia hallintotehtäviä hoidettaessa.

Sosiaali- ja terveystoimi toteaa, ettei hallituksen esitys sisällä muutoksia liiton nykyiseen asemaan ja tehtäviin, jotka on säädetty vuonna 1996 hyväksytyllä lailla (1204/1996) EU:n kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin soveltamiskysymyksiin liittyen. Esityksellä ainoastaan tarkennetaan liiton tehtäviä koskevia säännöksiä siten, että ne täyttävät tietosuojasäännösten edellyttämän yksityiskohtaisuuden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset. Valiokunta ei näe ainakaan tässä vaiheessa tarvetta liiton suhteellisen vakiintuneiden tehtävien uudelleen järjestelyyn.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto ei ole viranomaislainen, mutta sille on lailla säädetty julkisia tehtäviä. Sosiaali- ja terveystoimi toteaa, että tapaturmavakuutuslaitosten toimeenpano on kansalaisten kannalta keskeistä sosiaaliturvaa ja siitä syystä perusoikeuksien, oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten toteutuminen on keskeinen menettelyvelvoite lain toimeenpanossa. Käsiteltävänä oleva esitys sisältää Tapaturmavakuutuslaitosten liiton osalta vakuutuslaitoksia vastaavat oikeusturvasäännökset siltä osin kuin liitto käyttää tehtäviä hoitaessaan julkista valtaa. Lisäksi liittoa koskevat samanlaiset viittaukset hallintomenettelylain soveltamiseen kuin vakuutuslaitoksia. Lakisääteisten tehtävien toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen ja tietojen julkisuus määräytyy viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, ettei hyvän hallinnon takeiden kannalta ole riittävää, että noudatettavaksi tulevat lain nykyisen 41 a §:n 3 momentin mukaan ainoastaan eräissä hallintomenettelylain pykälissä säädetty periaatteet. Perustuslakivaliokunta on perustuslain säätämisen yhteydessä korostanut, että uskottaessa hallintotehtävä suoraan laissa muulle kuin viranomaiselle, tulee säännöspäätöksistä taata oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten noudattaminen tässä toiminnassa (PeVM 10/1998 vp). Perustuslakivaliokunta on pitänyt keskeisenä hallintomenettelyä, viranomaisten toiminnan julkisuudesta ja viranomaisessa käy-

tettävästä kielestä annettujen yleisten säännösten saattamista sovellettavaksi (PeVL 23/2000 vp ja PeVL 2/2001 vp). Perustuslakivaliokunta on lisäksi katsonut, ettei sellainen poikkeussääntely, jonka mukaan sovellettavaksi tulisivat ainoastaan tietyt hallintomenettelylain pykälät, ole hyväksyttävää (PeVM 2/2002 vp). Vaikka asioissa, joissa ei ole kysymys jonkun edusta, oikeudesta tai velvollisuudesta päättämisestä, eivät kaikki hallintomenettelylain pykälät tule sovellettaviksi, perustuslakivaliokunta on katsonut tärkeäksi, että hallintomenettelylaki on kaikin osin sovellettavana. Perustuslakivaliokunnan mukaan hallintomenettelylain omien säännösten mukaan määräytyy, miltä osin laki tulee sovellettavaksi konkreettisissa asioissa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa edellä olevan perusteella tapaturmavakuutuslakiin liittäväksi säännökset hallintomenettelystä ja viranomaisessa käytettävästä kielestä annettujen yleisten säännösten soveltamisesta Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan sen hoitaessa tapaturmavakuutuslain mukaisia toimenpiteitä.

#### *Tapaturma-asiain korvauslautakunta*

Perustuslakivaliokunta katsoi lausunnossaan lakiehdotuksen käsittelyjärjestyksen kannalta välttämättömäksi jatkokäsittelyssä hankkia selvitystä myös siitä, onko tarkoituksenmukaista, että tapaturma-asiain korvauslautakunta hoitaa laissa tarkoitetut tehtävät ja yleisohjeiden antamisen, ja katsoi, että lain tasolla on toteutettava järjestelyt, jotka mahdollisesti ovat tarpeen perusoikeuksien sekä oikeusturvan ja muiden hyvän hallinnon vaatimusten vaarantumisen estämiseksi.

Tapaturma-asiain korvauslautakunnan asema ja tehtävät vahvistettiin myös mainitulla lailla 1204/1996 Euroopan unionin kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin soveltamiskysymyksiin liittyen. Korvauslautakunnan organisaatio on rakennettu siitä lähtökohdasta, että tapaturmavakuutus on yksityisten vakuutusyhtiöiden hoidossa oleva tapaturmien ensisijainen korvausjärjestelmä. Lautakunta toimii Tapaturmavakuutuslaitosten liitossa, ja sen asettaa sosiaali- ja terveys-

ministeriö. Lautakunnassa ovat edustettuina sosiaali- ja terveysministeriö, työmarkkinajärjestöt sekä vakuutuslaitokset. Työmarkkinajärjestöjen osallistuminen tapaturmavakuutusjärjestelmää ohjaavaan toimintaan on katsottu perustelluksi, koska kysymyksessä on työmarkkinarahoitteinen järjestelmä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ei näe ainakaan tässä vaiheessa tarvetta lautakunnan suhteellisen vakiintuneiden tehtävien uudelleen järjestämiseen.

Korvauslautakunta ei ole oikeudelliselta muodoltaan viranomainen, eikä siihen sovelleta suoraan viranomaisia koskevia säännöksiä. Lautakunta hoitaa kuitenkin julkista tehtävää. Lautakunnan tehtävänä on edistää yhdenmukaista korvauskäytäntöä antamalla korvausratkaisuja ja suosituksia, jotka eivät ole vakuutusyhtiöitä sitovia. Käytännössä vakuutusyhtiöt myös poikkeavat lautakunnan suosituksista. Lautakunta antaa lisäksi yleisiä korvauskäytäntöä koskevia ohjeita, jotka eivät ole sitovia määräyksiä. Korvauslautakunta ei päättää kenenkään oikeuksista tai velvollisuuksista, eivätkä sen keskeiset tehtävät sisällä muutoinkaan julkisen vallan käyttöä.

Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta korvauslautakuntaa koskeviin säännöksiin lisäyksiä, jotka selkeyttävät hallintomenettelyä, viranomaisten toiminnan julkisuudesta, hallintolainkäytöstä sekä viranomaisissa käytettävästä kielestä annettujen yleisten säännösten soveltamista tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaan.

Valiokunta toteaa, että eduskunnalle on annettu hallituksen esitys uudeksi hallintolaiksi (HE 72/2002 vp), jossa hallintomenettelyä koskevat säännökset uudistetaan siten, että muun muassa perustuslain hyvän hallinnon vaatimukset toteutuisivat hallintomenettelyssä nykyistä paremmin. Näin ollen myös tapaturmavakuutusta hoidettaessa huomioon otettavat hallintomenettelysäännökset tarkentuvat sisällöltään yleislainsäädännön uusimisen yhteydessä.

#### *Muita seikkoja*

Valiokunta on asian käsittelyn yhteydessä kiinnittänyt huomiota lain huomattavaan vaikeaselkoisuuteen, johon vaikuttavat muun muassa

useat lain sisäiset ja myös muihin säädöksiin kohdistuvat viittaussäännökset. Lain vaikeaselkoisuus ja yksityiskohtaisuus vaikeuttaa paitsi lain soveltamista myös yksityisen oikeusturvan toteutumista, koska kansalainen ei voi omatoimisesti päästä perille oikeuksistaan. Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota myös korvausasioiden käsittelyn oikeudenmukaisuuteen ja puolueettomuuteen. Hakijan luottamus hänen asiaansa ratkaisevien tahojen puolueettomuuteen on koko järjestelmää kohtaan koetun luottamuksen kannalta keskeistä. Tästä syystä muun muassa potilaan terveydentilaa arvioivien tulisi olla paitsi asianmukaisen asiantuntijuuden omaavia myös mahdollisimman objektiivisia ja puolueettomia. Valiokunta pitää tärkeänä asianosaisen oikeutta tulla kuulluksi tapaturma-asiaa käsitellessä ja katsoo, että sääntelyn täsmentämistä tulee tältä osin selvittää. Tarpeeton valitusprosessi saatettaisiin välttää esimerkiksi kuulemalla hakijaa ennen hylkäävän päätöksen antamista tai saattamalla asia ennakkopäätöksellä hakijalle tiedoksi mahdollisen lisäselvityksen toimittamista varten.

Valiokunta viittaa jäljempänä esitettävien muutosehdotusten perustelujen osalta myös perustuslakivaliokunnan lausuntoon.

### ***Yksityiskohtaiset perustelut***

*30 a §.* Valiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momentissa lueteltuihin liiton tehtäviin lisätään järjestelmän toimeenpanoon liittyvä yleinen tiedotustoiminta. Tiedotustoiminnasta säädetään liittoa koskevassa asetuksessa. Tiedotustoiminnan tarkoituksena on taata sekä jäsenlaitosten että järjestelmän ulkopuolisten tahojen tiedonsaantia asioista, jotka eivät ole esitykseen sisältyvän 64 h §:n mukaan salassapidettäviä.

Valiokunta ehdottaa pykälän 3 momenttiin liittäväksi yleisperusteluissa esitetyn perusteella säännökset hallintomenettelystä sekä viranomaisissa käytettävästä kielestä annettujen yleisten säännösten soveltamisesta Tapaturmavakuutuslaitosten liiton toimintaan sen hoitaessa lain toimeenpanotehtäviä. Lisäksi tulevat toissijaisesti sovellettaviksi vakuutuslaitoksia

koskevat säännökset korvaus- ja vakuuttamisvelvollisuutta koskevia asioita liitossa käsitellessä.

*30 b §.* Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnossaan esittämän huomautuksen johdosta, että Tapaturmavakuutuslaitosten liiton säännöt vahvistettaisiin sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä.

*30 c §.* Valiokunta ehdottaa pykälän 3 momentin muuttamista niiltä osin kuin korvauslautakunnalla olisi valta antaa vakuutuslaitoksia velvoittavia päätöksiä. Perustuslakivaliokunta on pitänyt muutosta tavallisen lain säätämisyjärjestyksen edellytyksenä.

*30 d §.* Perustuslakivaliokunta on katsonut, ettei korvauslautakunnan lausunnon antamista koskevasta menettelystä säätämistä ole mahdollista jättää valtioneuvoston asetuksen varaan. Sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa pykälän 4 momenttiin kirjattavaksi, että lausuntoasioiden käsittely lautakunnassa on kirjallista ja käsitellessä noudatetaan soveltuvin osin hallintomenettelylain säännöksiä. Lisäksi valiokunta ehdottaa, että soveltuvin osin tulisivat sovellettaviksi kielilain ja saamen kielen käyttämisestä viranomaisissa annetun lain säännökset.

Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta pykälän 5 momentin lopussa olevan säännöksen poistamista, koska lautakunnalla ei voi olla valtaa antaa ulospäin vaikuttavia määräyksiä.

Valiokunta ehdottaa pykälään uutta 6 momenttia, jossa selvennetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain soveltamista tapaturma-asiaa korvauslautakunnan asiakirjoihin, jotka liittyvät lain toimeenpanoon. Lisäksi ehdotetaan erikseen säädettäväksi siitä, että korvauslautakunnan päätökseen, jolla on ratkaistu tiedonsaantia asiakirjasta koskeva asia, haetaan muutosta hallintotuomioistuimesta, siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

*37 §.* Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia täsmennettäväksi sen osalta, että vakuutuslaitoksen määrätessä työnantajalle korotetun va-

kuutusmaksun, tulee korotuksen olla kohtuullinen, kuten perustuslakivaliokunta on lausunnossaan esittänyt.

45 §. Perustuslakivaliokunta on pitänyt tavallisen lain säätämisyjärjestyksen edellytyksenä, että laissa säädetään yksilöidysti, mitkä olojen muutumista koskevat tiedot kuuluvat korvauksensaajan oma-aloitteisen ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Valiokunta ehdottaa säännöksen muuttamista siten, että ilmoitusvelvollisuuden sisältö määritellään eri etuuksia saavien osalta erikseen. Voimaantulosäännöksessä ehdotetaan kummottavaksi vastaavat asetuksen säännökset.

53 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 6 momentissa olevan, tapaturma-asiain lautakunnassa toimittavaa suullista käsittelyä koskevan, säännöksen muotoilemista perustuslakivaliokunnan ehdottaman sanamuodon mukaisesti.

55 §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentissa täsmennettäväksi viittausta tiedonantovelvollisuutta ja annettavan tiedon oikeellisuuden varmistamista koskeviin säännöksiin, joiden vastainen teko olisi rangaistavaa.

64 §. Valiokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausunnon johdosta säännösten selventämistä henkilötietojen suojan varmistamiseksi. Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tehtäväksi säädettäisiin tutkimusten ja selvitysten tekeminen. Liiton tilasto-, tutkimus- ja selvitystoiminta edellyttää henkilörekistereiden pitämistä. Ehdotetussa uudessa 2 momentissa säädettäisiin tilastoinnin sijasta rekistereiden pitämisestä. Uudessa 6 momentissa ehdotetaan tilasto-, tutkimus- ja selvitystehtäviä varten saadut tiedot salassapidettaviksi ja niiden käyttöä vakuutettua koskevaan päätöksentekoon rajoitettavaksi.

64 a §. Perustuslakivaliokunta on katsonut, että tavallisen lain säätämisyjärjestyksen edellytyksenä on, että pykälän 1 momentin 1 ja 2 kohdassa oikeus tiedon saantiin rajoittuu välttämättömiin tietoihin. Valiokunta ehdottaa lainkohtiin tätä tarkoittavaa täsmennystä.

64 c §. Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin 2 kohdassa olevan viranomaismäärittelyn täsmentämistä sekä perusteluissa mainitun tietojen yhdistämismahdollisuuden lisäämistä lakiin. Lisäksi valiokunta ehdottaa säännökseen lisättäväksi kiellon luovuttaa tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perustetta.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on kiinnitetty huomiota tarpeeseen turvata henkilötietojen suojan vähimmäistaso myös niissä tilanteissa, joissa tietoja luovutetaan ulkomaille ja erityisesti sellaisiin maihin, jotka eivät kuulu kansainvälisten tietosuojaa koskevien säädösten soveltamisalan piiriin. Perustuslakivaliokunta pitää asianmukaisimpana säännöksen sanamuodon täsmentämistä.

Ehdotettu säännös merkitsee poikkeusta salassapitosäännöksistä ja muista tiedon saantia koskevista rajoituksista. Se ei siten sanamuoton sakaan mukaan muodosta poikkeusta niistä säännöksistä, jotka koskevat henkilötietojen suojaa henkilötietoja käsiteltäessä ja joissa on kysymys rekisterinpitäjän velvollisuuksista varmistaa tietosuojaa käsittelyn eri vaiheissa. Hallituksen esityksessä on lähtökohtana henkilötietolain soveltaminen, jollei ehdotetuissa säännöksissä nimenomaisesti toisin säädettäisi. Mainittujen syiden vuoksi sekä henkilötietojen suojaa koskevan direktiivin kansainvälisiä tiedonsiirtoja koskevien säännösten yksityiskohtaisuuden vuoksi voidaan pitää selvänä, että henkilötietoja voidaan ehdotetun säännöksen perusteella luovuttaa vain, jos se on sallittua henkilötietolain 22, 22 a tai 23 §:n perusteella. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää edellä olevan perusteella sääntelyä riittävänä, eikä ehdota muutosta pykälän 1 momentin 1 kohtaan.

64 i §. Perustuslakivaliokunnan esityksestä valiokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi säännöksen, jonka mukaan ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys tietojen asianmukaisesta suojauksesta.

**Päätösehdotus**

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

*että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja*

*että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti (Valiokunnan muutosehdotukset):*

**Valiokunnan muutosehdotukset****1.****Laki****tapaturmavakuutuslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*kumotaan 20 päivänä elokuuta 1948 annetun tapaturmavakuutuslain (608/1948) 56, 56 a, 65 a ja 65 b §, sellaisina kuin niistä ovat 56 a § laissa 39/1988 ja 65 a ja 65 b § laissa 1204/1996,*

*muutetaan 30 §:n 1 momentti, 30 a, 30 b, 37, 38 d ja 39 §, 47 §:n 3 momentti, 53 §:n 6 momentti, 53 c §:n 2 ja 6 momentti, 53 g §:n 3 momentti sekä 55, 64, 64 a, 64 b ja 65 §,*

*sellaisina kuin niistä ovat 30 §:n 1 momentti ja 47 §:n 3 momentti laissa 483/2001, 30 a, 30 b, 37, 64, 64 a, 64 b ja 65 § mainituissa laissa 1204/1996, 38 d § laissa 1086/1996, 39 § laeissa 738/1966, 495/1995 ja 526/1981, 53 §:n 6 momentti laissa 297/1999 sekä 53 c §:n 2 ja 6 momentti ja 53 g §:n 3 momentti laissa 893/1994 sekä*

*lisätään 8 §:ään uusi 3 momentti, 12 §:ään sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 1204/1996 ja 483/2001, uusi 6 momentti, lakiin uusi 30 c ja 30 d §, 31 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laissa 1204/1996, uusi 3 momentti, 41 §:ään sellaisena kuin se on osaksi laissa 1642/1992 ja mainituissa laissa 1204/1996, uusi 6 momentti, mainituilla lailla 1204/1996 kumotun 45 §:n tilalle uusi 45 §, 53 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 526/1981, 893/1994, 297/1999 ja 483/2001, uusi 7 momentti ja lakiin uusi 64 c—64 i § seuraavasti:*

8, 12 ja 30 §  
(Kuten HE)

30 a §

(1 mom. kuten HE)

Sen lisäksi, mitä tehtävistä tässä tai muussa laissa säädetään Tapaturmavakuutuslaitosten liitto:

(1—4 kohta kuten HE)

5) huolehtii tapaturmalautakunnan kustannuksia varten tarvittavien varojen perimisestä vakuutuslaitoksilta; (*poist.*)

6) toimii suurvahinkojen tasoittamiseksi sitä haluavien vakuutuslaitosten yhteiselimenä;

7) huolehtii tämän lain mukaista vakuutusta koskevasta tiedotustoiminnasta. (*Uusi*)

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hoitaessa tämän lain mukaisia toimeenpanotehtäviä noudatetaan soveltuvin osin, mitä hallintomenettelylaissa (598/1992), kielilaissa (148/1992) ja saamenkielen käyttämisestä viranomaisissa (516/1991) annetussa laissa säädetään. Liiton käsitellessä tämän lain mukaisia korvaus- ja vakuuttamisvelvollisuutta koskevia asioita noudatetaan lisäksi, mitä tässä laissa säädetään vakuutuslaitoksista.

30 b §

(1—3 mom. kuten HE)

Tarkempia säännöksiä Tapaturmavakuutuslaitosten liiton hallinnosta ja tehtävistä annetaan liiton säännöissä, jotka sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa.

30 c §

(1 ja 2 mom. kuten HE)

(Poist.) Vakuutuslaitoksella on oikeus pyytää lautakunnan lausunto muustakin kuin 2 momentissa tarkoitettusta korvauspäätösehdotuksesta. Myös tämän lain mukainen muutoksenhakuelin voi käsiteltävänä olevassa valitusasiassa pyytää lautakunnalta soveltamiskäytäntöä koskevan lausunnon.

30 d §

(1—3 mom. kuten HE)

Lausuntoasioiden käsittely lautakunnassa on kirjallinen ja käsittelyssä on soveltuvin osin voimassa mitä hallintomenettelylaissa, kielilaissa ja saamenkielen käyttämisestä viranomaisissa annetussa laissa säädetään. Valtioneuvoston asetuksella säädetään asian ratkaisemisesta lautakunnassa, lautakunnan päätösvaltaisuudesta ja hallinnosta sekä lautakunnan lausunnon muodosta. Lautakunta vahvistaa lausuntopyynnöissä käytettävät lomakkeet. Lautakunnan toiminnasta aiheutuvat menot luetaan Tapaturmavakuutuslaitosten liiton kustannuksiksi.

Tapaturma-asiain korvauslautakunnalla on oikeus saada salassapitosäynnösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä vakuutuslaitokselta ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolta sen hallussa olevat lausuntoasian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot. (Poist.)

Tapaturma-asiain korvauslautakunnan tämän lain toimeenpanoon liittyvien asiakirjojen salassapidosta ja oikeudesta saada tieto asiakirjasta on soveltuvin osin voimassa, mitä 64 h §:ssä ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 3 luvussa säädetään. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan päätöksestä, jolla on ratkaistu tiedon saantia asiakirjasta koskeva asia, saa valittaa hallintolainkäyttölain (586/1996) 12 §:ssä tarkoitettuun toimivaltai-

seen hallintotuomioistuimeen, siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. (Uusi)

31 §

(Kuten HE)

37 §

(1 mom. kuten HE)

Jos vakuutuslaitos ei ole voinut määrätä työntekijän vakuutusmaksua sen vuoksi, että työntekijä on antanut vääriä tietoja tai laiminlyönyt sitä varten välttämättömien tietojen antamisen, vakuutuslaitoksella on oikeus (poist.) periä työntekijältä arviodun vastuun perusteella kohtuullisena pidettävä vakuutusmaksu enintään nelinkertaisena ajalta, jota laiminlyönti tai virheelliset tiedot koskevat.

38 d, 39 ja 41 §

(Kuten HE)

45 §

(HE:n 1 mom. poist.)

(1 mom. kuten HE:n 2 mom.)

Tämän lain mukaista korvausta saavan henkilön on ilmoitettava vakuutuslaitokselle viipymättä korvaukseen vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuneista muutoksista seuraavasti:

1) tapaturmaeläkettä saavan henkilön työkykynsä parantumisesta sekä työntekonsa ja työansioidensa lisääntymisestä;

2) leskeneläkettä saavan henkilön seikoista, jotka 23 d §:n 2 momentin mukaan voivat lakauttaa leskeneläkkeen;

3) lapseneläkettä 23 b §:n 1 momentin toisen virkkeen perusteella saavan henkilön opiskelunsa tai koulutuksensa päättymisestä ennen 25:nneen ikävuoden täyttämistä;

4) haittalisää saavan henkilön 20 §:ssä tarkoitetun avun tarpeen tai poikkeuksellisen haitan vähentymisestä; sekä

5) tämän lain ja tapaturmavakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella kuntoutusta saavan henkilön kuntoutuksensa keskeytymisestä.

47 §  
(Kuten HE)

53 §

Asian käsittelyssä tapaturmalautakunnassa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996), jollei erikseen toisin säädetä. Tapaturmalautakunnassa toimitetaan tarvittaessa asian selvittämiseksi suullinen käsittely siten kuin hallintolainkäyttölain 37 §:ssä säädetään. Suulliseen käsittelyyn sovelletaan oikeudenkäynnin julkisuudesta annettua lakia (945/1984). Suullinen käsittely on toimitettava suljetuin ovin asioissa, joissa on säädetty salassapitovelvollisuus tai jotka tapaturmalautakunta määrää käsiteltäväksi suljetuin ovin sillä perusteella, että julkisesta käsittelystä aiheutuisi asianosaiselle erityistä haittaa.

(7 mom. kuten HE)

53 c ja g §  
(Kuten HE)

55 §

Työnantaja, tämän edustaja tai 57 §:n 1 momentin mukaisen vakuutuksen ottanut henkilö, joka tahallaan laiminlyö 37 ja 64 a §:n mukaisen tietojenantovelvollisuutensa tai antaa sen piiriin kuuluvan tiedon virheellisenä, on tuomitettava, jollei teko, huomioon ottaen sen haitallisuus ja vahingollisuus sekä muut tekoon liittyvät seikat, ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen tai teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, tapaturmavakuutuslain mukaisen tietojenantovelvollisuuden rikkomisesta sakoon.

(2—4 mom. kuten HE)

64 §

Tapaturmavakuutuslaitosten liiton tehtävänä on laatia työtapaturma- ja ammattitautitilasto sekä työtapaturmien ja ammattitautien ehkäisyä edistäviä tutkimuksia ja selvityksiä ehkäisyn ja seurausten välisistä suhteista sekä selvityksiä vakuutusmaksujen ja työn aiheuttaman tapaturma- ja ammattitautiriskin välisestä yhteydestä.

Liitto voi tehdä myös muita tämän lain toimeenpanon, seurannan ja kehittämisen edellyttämiä tutkimuksia ja laskelmia.

Tapaturmavakuutuslaitosten liitto pitää työtapaturmien ehkäisyä sekä tämän lain toimeenpanoa ja kehittämistä varten rekisteriä tässä laissa, ammattitautilaissa (1343/1988) ja valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annettussa laissa (449/1990) tarkoitetuista työtapaturmista ja ammattitaudeista sekä tämän lain mukaisista vakuutuksista ja korvauksista (työtapaturma- ja ammattitautirekisteri). (Uusi 2 mom.)

(3 mom. kuten HE:n 2 mom.)

Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla on oikeus pyynnöstä saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä vakuutuslaitokselta ja Valtiokonttorilta 2 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi muitakin 1 momentin mukaisia tutkimuksia ja laskelmia varten välttämättömiä tietoja. Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla on oikeus saada lisäksi Työterveyslaitokselta, työsuojeluviranomaiselta ja poliisilta sellaisia työtapaturmien ja ammattitautien syitä ja seurauksia koskevia tietoja, jotka ovat välttämättömiä 1 momentissa tarkoitettuja tutkimuksia ja laskelmia varten. Ennen kuin liitto päättää tiedonantovelvollisuuden perusteella kerättävistä tiedoista sekä niiden antamisesta sovellettavista määräajoista ja menettelytavoista, sen on neuvoteltava tiedonantajien kanssa.

Edellä 3 momentin 1—3 kohdassa mainitut tiedot on annettava vakuutuskohtaisesti sekä 4—10 kohdassa mainitut tiedot vahinkokohtaisesti ja vahingoittuneen henkilötunnuksella yksilöityinä. Myös 4 momentissa tarkoitettut tiedot on annettava pyynnöstä vahingoittuneen henkilötunnuksella yksilöityinä.

Sen lisäksi, mitä salassapidosta muutoin säädetään, edellä 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi saadut henkilötiedot on pidettävä salassa eikä niitä saa käyttää tai luovuttaa käytettäväksi vakuutettua koskevaan päätöksentekoon muissa kuin tämän lain 64 d §:n 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa. Henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä hen-

*kilötietolaissa (523/1999) säädetään. (Uusi 6 mom.)*

(7 mom. kuten HE:n 5 mom.)

#### 64 a §

Vakuutuslaitoksella, Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla ja tämän lain mukaisella muutoksenhakuelimellä on oikeus salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä saada:

1) lakisääteistä vakuutusta toimeenpanevalta vakuutus- ja eläkelaitokselta, viranomaiselta ja muulta taholta, johon viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan, tiedot työntekijän työsuhteista, yrittäjätyöstä ja ansioista, hänelle maksetuista etuuksista sekä muista seikoista, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten taikka jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

2) työnantajalta tiedot tapaturmasta, sen satumisolosuhteista, syistä ja seurauksista, työntekijän työstä, työnantajan hänelle maksamista vastikkeista ja niiden perusteista sekä muutkin tiedot, jotka ovat välttämättömiä käsiteltävänä olevan asian ratkaisemista varten taikka jotka muuten ovat välttämättömiä tässä laissa, Suomea sitovassa sosiaaliturvasopimuksessa tai sosiaaliturvaa koskevassa kansainvälisessä säädöksessä säädettyjen tehtävien toimeenpanossa;

3) lääkäriltä ja muulta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitetulta ammattihenkilöltä, potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (785/1992) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettua terveydenhuollon toimintayksiköltä sekä vahingoittuneen kuntoutusta toimeenpanevalta taholta ja muulta terveydenhuollon toimintayksiköltä, sosiaalipalveluiden tuottajalta tai hoitolaitokselta pyynnöstä lausunto ja muut välttämättömät tiedot vahingoittuneen potilasasiakirjoista, terveydentilasta, työkyvystä, hoidosta ja kuntoutuksesta.

(2 mom. kuten HE)

64 b §  
(Kuten HE)

#### 64 c §

Vakuutuslaitoksella ja Tapaturmavakuutuslaitosten liitolla on oikeus sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä antaa tämän lain toimeenpanoon perustuvia tietoja seuraavasti:

(1 kohta kuten HE)

2) ministeriölle, verohallinnolle ja lakisääteistä sosiaalivakuutusjärjestelmää hoitavalle laitokselle tai yhteisölle, jonka hoidettavaksi kuuluvaan sosiaaliturvaan tämän lain mukaista korvausta saaneen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, tiedot maksetuista korvauksista, tiedot työnantajasta ja muut näihin rinnastettavat tiedot, jotka ovat välttämättömiä sosiaaliturvaan kohdistuvien rikosten ja väärinkäytösten selvittämiseksi suoritettavaa henkilötietojen yhdistämistä ja muuta kertaluonteista valvontatoimintaa varten, sekä poliisi- ja syyttäjäviranomaiselle edellä mainitut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rikosten selvittämistä ja syytteenpanoa varten; tämän kohdan tarkoittamissa tilanteissa terveydentilaa koskevia tietoja tai tietoja, jotka on tarkoitettu kuvaamaan henkilön sosiaalihuollon tarpeen perusteita, ei kuitenkaan saa luovuttaa;

(3—8 kohta kuten HE)

(2—4 mom. kuten HE)

64 d—h §  
(Kuten HE)

#### 64 i §

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista tietojen pyytäjän on esitettävä käyttöyhteyden avaajalle selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti. (Uusi)

65 §  
(Kuten HE)

---

Voimaantulosäännös  
(Kuten HE)

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

|      |                          |                                |
|------|--------------------------|--------------------------------|
| pj.  | Marjatta Vehkaoja /sd    | Marjaana Koskinen /sd          |
| vpj. | Timo Ihamäki /kok        | Pehr Löf /r                    |
| jäs. | Eero Akaan-Penttilä /kok | Juha Rehula /kesk              |
|      | Merikukka Forsius /vihr  | Päivi Räsänen /kd              |
|      | Tuula Haatainen /sd      | Sari Sarkomaa /kok             |
|      | Inkeri Kerola /kesk      | Marjatta Stenius-Kaukonen /vas |
|      | Niilo Keränen /kesk      | Raija Vahasalo /kok            |
|      | Valto Koski /sd          | Jaana Ylä-Mononen /kesk.       |

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.